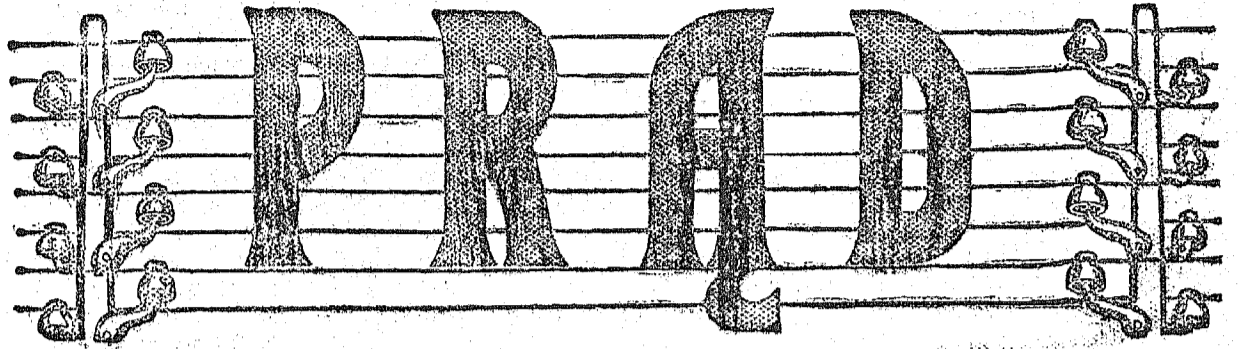

Godzina 6 rano.

Prenumerata w Łodzi:

Rocznie	rb. 6 k.	—
Półrocznie	3	—
Kwartalnie	1	50
Miesięcznie	—	50
Tygodniowo	—	15
Egzemplarz pojedynczy 3 kop.		
Odnoszenie 10 kop. miesięcznie.		

Z przesyłką pocztową:

Rocznie	rb. 7 k.	40
Półrocznie	3	70
Zagranicą 12 rb.		

Dziennik polityczny, społeczny, ekonomiczny i literacki.

Z zawieszonym wydawnictwem „Rozwój” weszliśmy w umowę, mocą której prenumeratory „Rozwoju” zamian za topismo otrzymają rano dziennik „Prad”, popołudniu zaś „Gazetę Wieczorną”. Redakcja i administracja tych gazet mieści się przy ul. Spacerowej 41.

Ogłoszenie.

Ponieważ osobom wojskowym jest wzbronionem w Łodzi i na przedmieściach bez zezwolenia i nakazu Gubernialnego zakwaterować się, przeto na miejscowych obywateli nakłada się obowiązek o każdym zakwaterowaniu się ich, zameldować jak najpóźniej piśmie lub ustnie władzy Gubernialnej. Jeżeli zakwaterowanie miało miejsce w nocy, to zameldowanie winno nastąpić nazajutrz rano. Uchylenie się od tego obowiązku będzie surowo karane.

Gubernator.

Widziadła.

Za oknami ponure poświsty,
za oknami odwilży szaruga,
nad chmurami gwiazd wieniec ognisty
i noc cicha, pochmurna i długa...
hen... wspomnienie... łza w oku rozbliska,
jak ten księżyc, co płonie na niebie...
gdzieś rodzinne już śnią się siedliska,
gdzieś lanc tysięcy się dumnie kolebie.

Za oknami zimowa noc mglista,
wicher wyje i ścianami targa —
nam się piosnka przyśniła ojczysta,
jakas orla moc w niej, potem skarga...
jakieś echo dalekie z nad Niemna,
z ponad Narwi i Wisły i Buga,
a przed oknem noc cicha i ciemna,
to zima, więc śnieżna i długa.

A do okien zagląda ciekawie
księżyc srebrny i zaziera w duszę —
hen, wspomnienie... o jakiejś rozprawie,
ciągną wojska przez wioski, przez głusze...
grają trąby... wspomnienie myśl nieci,
dziełów cudne powstają widziadła —
a przed oknem wicher w tuman mgłę kręci,
drzemią lasy i jezior zwierciadła.

Z. Z.

TELEGRAMY.

Warszawa bez wody.

Warszawa (via Kopenhaga) 4-go stycznia. Pódlug prywatnych doniesień, Warszawa już od

kilku dni pozbawiona jest wody. Miasto bombardowane było przez aeroplany niemieckie, przychem dobrze wymierzonymi pociskami zbombardowano centralną stację wodociągów warszawskich. Wybuchy, spowodowane przez lotników niemieckich, uszkodziły kilka maszyn, powodując przerwę w dostarczaniu wody.

Nastroje w Warszawie.

Warszawa, (via Kopenhaga) 4 stycznia. Jak donoszą z Warszawy, nastrój w stolicy Królestwa jest wysoce nerwowy.

Pisma warszawskie ogłosiły obwieszczenie warszawskiego komitetu obywatelskiego do ludności stolicy, jak ma się zachowywać na wypadek wkroczenia wojsk niemieckich. Obwieszczenie podpisane jest przez hr. Wielopolskiego, Potockiego i innych.

Miasto przepelnione jest przez tysiące rannych, szpitale wszystkie obrócone są na lazarety wojskowe, które się mieszczą nawet w mieszkaniach prywatnych.

Lotnicy niemieccy bombardowali kilkakrotnie miasto z aeroplanów, a wybuchy bomb nieciły panikę wśród ludności.

Z Belgii.

Bruksela, 28 grudnia. „Schlesische Zeitung” donosi, że Belgia zaczyna się ożywiać: zaczynają funkcjonować giełdy w Brukseli i Antwerpii. Kopalnie metali i węgla pod Brukselą, Liège, Charleroi i Mons, w ciągu stycznia wznowią swe czynności. Banki i inne instytucje, które podczas okupacji niemieckiej były nieczynne, zaczną funkcjonować. Nowy bank belgijski, który miał być na niemiejsce belgijskiego narodowego banku, zacznie swe czynności w połowie stycznia.

„Formidable”.

Berlin, 3 stycznia. (Urzędowo). Dnia 1-go stycznia, o godz. 3, w Angielskim kanale niedaleko Plymouthu nasza łódź podwodna wyrzuciła na angielski krążownik „Formidable” torpedę wskutek czego tenże zatonął. Łódź pozostała nieuszkodzona.

Szef sztabu marynarki
Behnke.

W Galicyi.

Wiedeń 2 stycznia. Po uporczywych walkach ostatnich, na południe od Tarnowa i w środkowych Karpatach zapanował przejściowy spokój. Oddziały walczące w przełęczy Użok zostały przez przeważające siły nieprzyjaciół ze szczytu nieco dalej odsunięte.

Zastępca szefa sztabu generalnego
Feldmarszałek v. Hoefler.

Wiedeń 2 stycznia. Nieurzędowo: Korespondencya polityczna zawiadamia z Rzymu: W sferach Watykańskich panuje przekonanie, że propozycja Papieża, mająca na celu

wzajemną zamianę jeńców niezdalnych do akcji czynnej, spotka się z uznaniem wojujących mocarstw.

Stolica apostolska otrzymała już kilka zgodnych odpowiedzi.

Podniesienie stawek.

Londyn, 4 stycznia. — Stawki ubezpieczeniowe angielskiego Loyd'a z powodu napadów okrętów niemieckich ciągle wzrastają.

Z Haarwich na północ podniesiono te stawki o 55%.

Z Haarwich do Dover'u o 30 proc.

Z Doveru na południowe wybrzeże o 15 procent.

Zakaz.

Haga, 4 stycznia Rząd holenderski zabronił wywozu bydła i nierogacizny za granicę.

Inspekcya.

Budapeszt, 4 stycznia. (urzędowo.) — Arcyksiążę Karol Franc Józef odbył inspekcję armii w Karpatach jak również oglądał legion galicyjski pozostający pod komendą polmistrza - lejtnanta Durskiego.

Jego cesarska wysokość wyraził dowódcy i legionowi swoje najwyższe zadowolenie ze stanu legionu i podziękowanie za mężną i pełną poświęcenia służbę jaką legiony już od miesiąca pełnią w polu.

W Dardanelach.

Zurich, 4 grudnia. „Tribuna” donosi z Aten, że przy wejściu do Dardaneli zebrała się wielka liczba francuskich i angielskich okrętów liniowych, krążowników i pancerników, również miejscowych okrętów. Czynnym jest również szereg aeroplanów. Stąd wnioskuje, że będzie uczyniona próba wylądowania na wybrzeże Małej Azji.

Udaremnione wylądowanie.

Konstantynopol, 4 stycznia. Rosyjski krążownik „Askold” próbował wczoraj wysadzić pod Jaffą oddział żołnierzy. Brzegowe posterunki spostrzegły w porę ten manewr i za pomocą ognia działowego udaremniły go. „Askold” odpłynął, tracąc wielu zabitych i rannych.

W Zachodniej Galicyi.

Wiedeń, 3 stycznia. Rosyianie usiłowali przerwać front austriacki na zachód i północ-zachód od Gorlic, jednakże zostali odparci z ciężkimi stratami.

Podczas tych całonocnych walk na wzgórzach na południe od Gorlic został wzięty do niewoli oficer sztabowy, 4 oficerów liniowych i 850 ludzi, 2 maszynowe karabiny. Na pozostałym froncie niema zmian.

Na Kaukazie.

Konstantynopol, 3 stycznia Turecka armia kaukaska posuwa się ciągle naprzód. Część tej armii doszła już do m. Saryskamysz, gdzie miała miejsce zacieklą bitwa. Zwycięstwo pozostało na stronie tureckiej.

Turecja ogłasza urzędowo, że od 25 grudnia wzięło więcej jak 2000 rosyjan do niewoli, 8 armat, 13 karabinów maszynowych oraz wiele materiału wojennego i żywności. Turecka armia koncentruje się między m. Saryskamysz oraz twierdzą rosyjską Karsk.

Oddziały tureckie w okolicy Tauszkeri wciągnęły rosyjski batalion pod ogień karabinowy. Rosyjanie stracili 200 zabitych, reszta została rozproszona.

Aresztowanie inżyniera.

Znany w Poznaniu wynalazca kolejki bez zyn, inż. Goebel, który produkował się w maju b. r. przy wieży górnośląskiej, został aresztowany we Frankfurcie nad Menem pod zarzutem oszustwa i sprzeniewierzenia.

Prokuratoria opierała się na doniesieniach licznych osób z Poznania, Królewca, Berlina i Wrocławia, które podpisały poważne sumy celem poparcia wynalazku Goebela i doznały zawodu.

Spis studentów polekich w Czechach.

Z inicjatywy dyrektora gimnazjum polskiego w Pradze zestawiono szczegółowo, wyczerpujący spis uczniów polskich z Galicyi, przebywających obecnie nie tylko w Pradze, ale w Czechach w ogóle.

Celem spisu jest stwierdzenie, ilu uczniów polskich szkół średnich obecnie przebywa na ziemiach czeskich, aby pilnować nad tem, żeby o ile możliwości żaden z nich nie przerywał swych studiów.

Masowe transporty rusinów do Czech.

Według doniesienia gazety „Wenkow“, odbywają się obecnie bardzo wielkie transporty wychodźców-rusinów z Galicyi do Czech.

Do Pragi przybywa ich teraz po kilkanaście pociągów dziennie stąd rozwozi się rusinów do mniejszych miast prowincjonalnych. Każdy pociąg obsadzony jest przez około 1000 wychodźców rusińskich.

Dotychczas wywożono rusinów do Czech tylko rzadko.

Arcyksiążę Eugeniusz.

Nowy dowódca sił austro-węgierskich przeciw Serbii jest najmłodszym bratem arcyksięcia Fryderyka, głównego komendanta armii austro-węgierskiej i arcyksięcia Karola Stefana, właściciela dóbr żywieckich. Liczy lat 51. Tak się obecnie złożyło, że na czele wojsk polowych są dwaj wnukowie zwycięzcy z pod Aspern a bratankowie zwycięzcy z pod Custozzy.

Szefem sztabu arc. Eugeniusza został mianowany feldmarszałek porucznik Alfred Kraus, były komendant szkoły wojennej, autor znakomitej rozprawy o walkach pod Utniem w roku 1805. Szefem rządu krajowego w Bośni i Hercegowinie i komenderującym generałem w Bośni na miejsce gen. Potiorka zamianował cesarz feldmarszałek porucznik Stefana Sarkoticza. Nowy szef kraju liczy lat 66. Jako młody porucznik brał niegdyś udział w okupacji Bośni i Hercegowiny. Ostatnio był komendantem okręgu wojskowego w Zagrzebiu. Sarkoticz wydał kilka rozpraw o Rosyi, którą zna dobrze z kilkoletniego w niej pobytu.

Wojna i alkoholizm.

U wszystkich państw wojujących spostrzeżać się dają wysiłki skierowane przeciw opilstwu, które częstokroć było powodem wielu nieszczęść i klęsk. Wiadomości o zakazach sprzedaży napojów wysokowych, dochodzą nas, ze wszystkich stron, a najenergiczniej tępi alkoholizm Rosya, gdzie panował on bezwzględnie.

Władze francuskie przeprowadzają z coraz większym rygiorem nowe prawo sprzedaży alkoholu, zastosowane najpierw w Paryżu, a następnie rozciągnięte na całą Francję. Prawo zakazujące używania alkoholu przyniosło tyle

dobrych skutków, że rząd postanowił zastosować je nie tylko podczas wojny, lecz także na stałe.

Zakaz sprzedawania absyntu i innych trunków alkoholicznych w godzinach wieczornych, jak i zamknięcie kilku tysięcy wyszynków i barów, przyczyniło się do podniesienia zdrowotności ogólnej i do sprowadzenia do minimum wszelkiego rodzaju przestępstw i zbrodni. Prasa frankuska wskazuje na Rosyę, która pomimo, że skarb ma 2 miliardy franków mniej dochodu, aniżeli miałby, gdyby były czynne monopole, zastosowała się do woli cesarza i przeprowadza nowe ustawy z całą surowością.

Zastępca komenderującego generała 17 korpusu armii w Gdańsku zakazał sprzedaży napojów wysokowych od 24 grudnia, godziny 12 w południe do 28 grudnia, godziny 8 rano i od 31 grudnia południa, do 4 stycznia rana. Prócz tego zakazał zupełnie sprzedaży tych napojów wszystkich żołnierzom, grożąc, w razie niezastosowania się do nakazu, kara miesięczna aż do roku.

I w Krakowie widzimy, że zarządzenia wydane przez c. i k. komendę twierdzy w sprawie ograniczenia sprzedaży alkoholów, miały znakomity skutek. Święta przechodzą w spokój, nie widzi się opilców na ulicach miasta, a groź lekkoomyślnie wydawany na libacje, użyty być może na uzupełnienie zapasu środków żywności. Znając gospodarkę miejską ostatnich lat i ciężką walkę ks. Ciaputy, jaką staczać musiał w radzie miejskiej, celem ukrócenia rządów szynkarzy i ich protektorów, ogół mieszkańców miasta z radością powitał energiczne wprowadzenie w czyn zarządzeń eks. Kuła, które muszą się przyczynić dla podniesienia zdrowotności w mieście i moralnego podniesienia szerokich warstw jego mieszkańców.

Wiadomości z Rumunii.

„Berl. Tageblatt“ donosi z Genewy, że według wiadomości paryskiego „Tempsa“ pomiędzy Egiptem a Rumunią rozpocząć się mają niebawem rokowania w celu nawiązania nowych stosunków handlowych tak, że Rumunia ciągnąc z tego będzie znaczne korzyści. Anglia w tym względzie uczyniła dla Rumunii znaczne ustępstwa.

Piotrogrodzkie „Nowoje Wremia“ dowiadyuje się ze źródła dyplomatycznego, że niesnaski pomiędzy Rumunią a Bułgarią ostatecznie zostały usunięte.

Dalej donoszą gazety berlińskie za źródłami zagranicznymi, że w Rumunii odbędzie się zjazd królów rumuńskiego i bułgarskiego.

Z Łowicza.

Naprawa linii warszawsko-wiedeńskiej na dystansie Łowicz-Skierniewice postępuje szpalko i w tych dniach spodziewane jest przywrócenie komunikacji kolejowej ze Skierniewicami.

Drogi i szosy okoliczne zrujnowane przez ustawiczne przemarsze armii i przewozy ciężarów i dział, oraz zniszczone podczas walk i bitew, obecnie wskutek mrozu zostały ścięte i zrównane, tak, iż komunikacja kołowa nie jest w tym stopniu utrudniona, co poprzednio i Łowicz, pomimo, iż już zdaleka widnieje ponad miastem stygmat zniszczenia wojny, obecnie jest nader ożywiony, gdyż stanowiąc ważny punkt strategiczny i węzeł sieci dróg kolejowych i szosowych stanowi wojenną podstawę operacyjną.

Ludność zajęta jest przy pracach publicznych, naprawie kolei, uprzątnięciu gruzów z ulic i t. p.

Również wskutek znacznego zapotrzebowania na artykuły spożywcze łowiczanie znaleźli zatrudnienie przy handlu i przywozie wyrobów tabaczknych i żywności.

Skazany na śmierć.

Przed sądem wojennym w Berlinie odpowiadał w tych dniach angielski jeńiec wojenny William Lonsdale, którego w dniu 2 grudnia za pobicie swego przełożonego, landszturmiste Rumpa, skazano na 10 lat więzienia.

Rozprawę sądową podjęto na nowo wskutek apelacji oskarżyciela wojskowego.

W uzasadnieniu wyroku powiedziano, że William Lonsdale dopuścił się ciężkiego wykroczenia i że wszyscy angielscy jeńcy są krnąbrnymi i nie wypełniają rozkazów swoich przełożonych.

Przewodniczący sądu oświadczył zasadzone, że przysługuje mu jeszcze rewizya wyroku.

Anglik odpowiedział, że się nad tem zastanowi, czy wniesie o rewizję wyroku.

Z teki filozofa.

Program polityczny.

Każdy wie jak się fabrykuje armatę. Bierze się ziurę i dookoła oblewa się ją szpiem.

W podobny sposób przystępuje się do fabrykacji programu politycznego. Bierze się próżnię i dookoła oblewa się logiką.

Jeśli domieszać nieco wiary i sporo głupoty, otrzymuje się religię dla tłumu.

KRONIKA.

(k) Biuro śledcze przy Komitecie Milicyi. — Wskutek wzrastających w przerażający sposób przestępstw karnych, dotyczących zamachów na cudzą własność przy Komitecie Milicyi Obywatelskiej utworzonym zostanie biuro śledcze, które zajmie się rozpatrywaniem i toceniem śledztwa w sprawach tajemniczych.

Salomea z Böhmów Markusowa Braun

ZGNA PRZEMYSŁOWCA

po krótkich cierpieniach zasnęła w Bogu w Piotrkowie, dnia 2 stycznia 1915 roku, przeżywszy lat 66 i pochowaną została dnia 4 b. m. na miejscowym cmentarzu, o czym zawiadamiają krewnych, przyjaciół i znajomych głęboko stroskani

MAŻ I RODZINA.

Dnia 2-go stycznia 1915 roku zmarła w Piotrkowie

Salomea z Böhmów Markusowa Braun.

W zmarłej społeczeństwo nasze traci prawdziwą i niezastąpioną na polu najszerzej pojętej filantropii opiekunkę, która cechami swego nieskazitelnego charakteru i wysokimi zaletami serca była przykładem dla otoczenia. Cześć Jej prochom!

3114

T-wo Dobroczynności, Zarząd Ochronki, Komitet Herbaciarni.

Dnia 2-go Stycznia 1915 roku zmarła w Piotrkowie

Salomea z Böhmów Markusowa Braun.

Przejęci głębokim żalem składamy hołd ceniom zmarłej, która pozostawiła w sercach naszych szczerzy smutek i niewygasną pamięć. Pozostałej rodzinie składamy z głębi serca wyrazy prawdziwego współczucia. Pokój Jej duszy!

3116

Pracownicy Zakładów Przemysłowych M. Brauna.